

TÜRKİYE SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

**TÜSİAD GÜMRÜK BİRLİĞİ TEKNİK MEVZUAT
ALT ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI
ASIM BARLIN'IN
“TÜRKİYE’NİN GÜMRÜK BİRLİĞİ MEVZUATINA
UYUM ÇALIŞMALARI: MEVCUT DURUM VE
UYUM TAKVİMİ” SEMİNERİ
AÇILIŞ KONUŞMASI**

**05 Mart 2004
Swiss Otel**

TUSIAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax: (90-212) 249 13 50
Fax: (90-312)428 86 76
Fax: (32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Değerli Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

2003 yılı itibariyle yedinci yılını dolduran Gümrük Birliği'nin Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu bir şekilde işleyebilmesi için yapılan ve halen yürütülen çalışmaların ele alınacağı bu toplantıya hoşgeldiniz.

Küreselleşme ile ekonomik ve ticari ilişkilerin dünyada büyük bir hızla bütünleşme sürecine girdiği bir yüzyılda, dünyanın en büyük ve en derin ekonomik bütünleşme modeli olan AB ile gerçekleştirdiğimiz Gümrük Birliği esas olarak Türkiye'nin liberal ekonomi kurallarına dünyadaki pekçok gelişmekte olan ülkeden daha önce uyum sağlamasına yardımcı olmuştur.

Ne var ki, Türkiye'nin Gümrük Birliği'nden kaynaklanan ve uygulama aşaması ile birlikte tamamlanmış olması gereken bazı yükümlülükleri halen yerine getirilmemiştir. AB üyeliği hedefinin Türkiye'nin değişmez bir politikası olduğu dikkate alındığında, GB'nin Türk toplumu için anlamı ve eksikliklerin bir an önce tamamlanmasının önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Bu düşünceden hareketle, mevzuat uyumu ve uygulamadaki son gelişmelerin değerlendirilmesi ve mevzuattaki eksikliklere yönelik alınması gereken tedbirlerin tartışılmasına yönelik olarak bu semineri gerçekleştirdik. Gösterdiğiniz ilgi için çok teşekkür ederiz.

GB'den kaynaklanan yükümlülüklerimizin halen yerine getirilmemiş olması çeşitli çevrelerce artık sıkça dile getirilen bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Böyle bir dönemde Türkiye'nin aleyhine işleyecek bir sürecin başlamasını engellemek amacıyla ve Gümrük Birliği alanında uyumun tamamlanması konusunda daha etkili bir yaklaşım içinde olma çabasından hareketle TÜSİAD bünyesinde Gümrük Birliği Teknik Mevzuat Alt Çalışma Grubu kurulmuştur.

TÜSİAD olarak bu alandaki sorunlarımızı sizlerle paylaşmayı amaçlıyoruz. Bu çalışma grubu, Gümrük Birliği kapsamında yer alan Tek Pazar, Gümrükler ve Dış İlişkiler başlıklarında, Katılım Ortaklığı Belgesi, Ulusal Program ve İlerleme Raporu çerçevesinde, yapılması gereken mevzuat uyum çalışmalarına katkıda bulunacak ve bunların Ulusal Program'da belirtilen zaman dilimleri içerisinde gerçekleştirilmesinin takibini yürütecektir. Yaptığımız çalışma sonucunda, Malların Serbest Dolaşımı, Gümrük Birliği, Serbest Bölgeler, Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi konularında mevcut eksiklikler ve bunlara yönelik alınabilecek tedbirler konusunda sizlere kısaca bilgi vermek istiyorum.

2000 yılında yürürlüğe giren Gümrük Kanunu, güven ortamı mantığının yasallaşma zeminini tamamlamak açısından çok önemlidir. Aynı zamanda, Avrupa Birliği ile hem mantığı hem de yasal uygulamaları tamamlanan belki de tek kanundur. Ne var ki, bu kanunun pek çok diğer mevzuatlarla da donatılması gerekmektedir. Kayıtlı bir düzenin kurulması gerekliliği bunun önceliğini oluşturmaktadır. Buna göre, AB sisteminde gümrük mevzuatı "beyan esası"na dayanmaktadır.

Türkiye’de ise buna yönelik uygulamada sorunlar yaşanmakta, işadamları bir dizi evrak kontrolü sürecine tabî tutulmaktadır (Devletin istediği ön izin belgesi, gümrüklerin ve kontrol birimlerinin istedikleri belgeler, Gümrük İdaresi’nin veri kontrolü gibi). Bu açıdan Türkiye, Gümrük Birliği’nin getirdiği malların serbest dolaşımı haklarını kısıtlayıcı bir yapıya sahip olmaktadır. Bu bağlamda, dahilde kontrollerde yeniden yapılanmaya gidilmesi, gerek iş dünyasının çıkarları gerekse AB mevzuatına uyumda büyük önem taşımaktadır. Ne zaman takip sistemi, mükellefiyet değişikliklerinde aksamadan ve farklılaşmadan gerçekleştirilebilir ise, o zaman AB mevzuatına uyum sağlanmış olacaktır.

Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi ile ilgili olarak, Avrupa Birliği ile Türkiye arasında gerçekleştirilen Gümrük Birliği, taraflar arasında ortak bir dış ticaret politikasının benimsenmesini ve bunun gümrük politikası ile uyumlu hale getirilişini zorunlu kılmaktadır. Bu politikayı uygulamak için, 1/95 sayılı Gümrük Birliği kararı çerçevesinde, Türkiye’nin AB tarafından imzalanan tercihli ticaret anlaşmalarını imzalaması, ve Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi’ne uyum sağlaması gerekmektedir.

Türkiye bugüne kadar Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri ile çok sayıda STA imzalamıştır. Bazı Kuzey Afrika ülkeleri ile imzalanacak anlaşmalar konusunda ise müzakereler sürmektedir. STA’lar, Türkiye’ye başta yeni ihracat pazarları yaratması açısından büyük avantaj sağlamakta, buna ek olarak, Türk sanayisinin ihtiyaç duyduğu hammadde ve yarı mamullerin daha uygun koşullarda teminini mümkün hale getirmektedir. Ancak burada karşılaşılan öncelikli sorun, AB’nin, gerek STA’lar gerekse “Avrupa Anlaşması” adını verdiği ve kapsamı serbest ticaretin de ötesine giden anlaşmalarla Avrupa bölgesinin de dışına çıkan pek çok ülke ile ticaretinde avantaj sağlamış olmasıdır.

AB’nin ticaret politikasının sürekli değişimi ve üçüncü ülkelerin Türkiye ile anlaşma imzalamakta isteksiz olmalarının sonuçlarına dikkat çekilmelidir. Gümrük Birliği sonrasında akdedilen tercihli ticaret düzenlemelerinin AB ile ortak müzakere edilmesi, ve AB’nin üçüncü ülkelerle yaptığı ve yapacağı anlaşmalarda “Türkiye hükmünün” yer alması bu bağlamda önem taşımaktadır. Bununla birlikte, AB’nin STA veya Tercihli Ticaret Anlaşması yaptığı üçüncü ülkelere gelen ve AB pazarına giren ürünler Gümrük Birliği çerçevesinde Türk pazarına da serbestçe girebilmekte, bu durum ticaret sapması ve haksız rekabete yol açmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye’nin söz konusu ülkelerle en kısa zamanda STA imzalayarak ve müzakere aşamasından olanları tamamlayarak kendi aleyhine işleyen bu durumdan kurtulması büyük önem taşımaktadır.

Tam üye olmamasına rağmen Türkiye, Gümrük birliği nedeniyle, Avrupa Birliği’nin ticaret politikasını uygulama yükümlülüğü altına girmiştir. Dolayısıyla, üyesi olmadığı ve oluşumuna katkıda bulunmadığı Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyi’nin kararlarına uymak zorunda kalan Türkiye’nin, ileride kendi ticari rejimini de

etkileyecek STA ve GPS çerçevesinde imzalanan anlaşmaların müzakerelerine en azından gözlemci statüsünde katılmasına izin verilmelidir.

Malların Serbest Dolaşımı ile ilgili olarak, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) uygulamalarına ilişkin şikayetler (özellikle otomotiv yan sanayi ürünleri ithalatında yaşanan sıkıntılar, TSE tarafından AB UN/ECE yönetmelikler kapsamında tip onayı almış ürünlerden tip onay belgesi, test ispatları gibi ek belgeler talep edilmesi), akreditasyon ve belgelendirme konularında yeterli ilerleme kaydedilmemiş olması, TEKEL'in yeniden yapılandırılmasına ilişkin gecikmeler, kullanılmış otomobil ve kullanılmış makine ithalatı konusunda ilerlemenin kaydedilmemesi gibi sorunlar halen devam etmektedir.

Serbest Bölgeler ile ilgili olarak, AB bünyesindeki Serbest Bölgeler uygulaması ile Türkiye'deki mevcut uygulama arasındaki temel farklar sorunun özünü oluşturmaktadır. Bunların arasında vergilendirmeye ilişkin farklılıklar başlıca sorun olarak sayılabilir.

Değerli Konuklar,

Türkiye'nin Gümrük Birliği teknik mevzuatına uyumu sürecinde karşılaştığı bunlara benzer sorunların çözümünün, gerek AB'ye üyelik sürecimizdeki olumlu katkısı ve gerekse dış ticaretimize getireceği işme gözönünde tutulduğunda, önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Konuşmamı daha fazla uzatmadan sözü değerli katılımcılara bırakmak istiyorum.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.